

Søgan um menningarætlanina

Barnahúsið Margit er ein kommunalur dagstovnur í Klaksvík fyri børn í aldrinum 0-7 ár. Hann er normeraður til 106 børn.

Í Barnahúsinum Margit eru fimm stovur, Várperlan og Summarperlan við 12 vøggustovubørnum hvør (0-3 ár), Heystperlan og Vetrarperlan við 20 barnagarðsbørnum hvør (3-5 ár) og Perlan við børnum 0-9 ár. Perlan er ein stova til børn við serligum avbjóðingum. Í Fjallafípuni eru tvær stovur, Steinstólpan og Mýrisnípan, við 18 børnum hvør í aldrinum 5-7 ár.

Hesin faldarin er gjørdur fyri betri at varpa ljós á menningararbeiðið, sum vit gera saman við børnunum.

Barnahúsið Margit er bygt til endamálið. Hølini eru rúmlig og ljós, og uttanduraekið er somuleiðis opið og frítt. Stovnurin gevur í sínum bygnaði góðar móguleikar fyri námsfrøðiligum arbeiði.

Fjallafípan er ikki bygd til endamálið, men móguleikarnir fyri menning og námsfrøðiligum arbeiði eru góður, tí vit liggja mitt í tí vakrasta náttúruøkinum í kommununi. Har hava vit viðarlundina, áanna, fjørana og hagan í nærumhvørvinum. Hetta gevur góðar og øðrvísi móguleikar fyri menning.

Vit arbeiða eftir trimum aðalmálum: “Sunn og trygg børn”, “nøgd starvsfólk” og “námsfrøðiligt umhugsni”. Útdýpan av hesum málum eru at lesa á margit.fo.

Fyri at hava greið námsfrøðilig mál at arbeiða fram ímóti, vilja vit miðvíst arbeiða við menningarætlan. Við menningarætlan hugsa vit krøvini, ið verða sett í Dagstovnalógini, við ymisku økjum innan menning, sum børnini skulu fáa móguleika fyri at verða stuðlað í. Økini eru:

“Persónlig menning” (alt sum hevur við sjálvvirði, sjálvsálit, sjálvsfatan, skapanarevni o.a. at gera)

“Sosialir førleikar” (vinaløg, spæl og spælireglur, tvístøður, samstarv o.a.)

“Málslig menning” (tálumál, úttala, kropsmál, andlitsbrøgd)

“Tilvitan um náttúru” (djór, sjógvur, plantur, árstíðir, umhvørvi o.a.)

“Menning innan kropp og rørslu” (kenna kroppin, rørslur, førleikar, kostur, sansir o.a.)

“Menning innan mentanarlig virði” (barnamentan í Føroyum, sangur, leikpallur, tónleikur, dansur, høg tíðir, mentanarlig tiltøk sum festivalar o.a., serligir dagar sum grækarismessa o.a.)

Í gerandisdegnum koma børn og starvsfólk aloftast runt um øll økini. Við hesum amboðum kunnu vit enn betur siga, at hvørt barn verður møtt, júst har tað er í sínum menningarstigi og á øllum økjum.

Síðani september 2008 hava vit arbeitt miðvíst við menningarætlanini. Vit hava eina yvirskrift yvir hvørjar tveir mánaðir. Yvirskriftirnar eru tey seks omanfyri nevndu økini innan menning. Øll børn eru komin í smærri bólkar saman við einum ella tveimum vaksnum. Hvørt starvsfólk er kontaktpersónar hjá fyra ella fimm børnum, og hesi eru í bólkinum hjá starvsfólkinum. Várperlan og Summarperlan samstarva, og Heystperlan og Vetrarperlan samstarva, so ein vaksin frá hvørjari vøggustovu ella barnagarðsstovu eru í bólki saman. Hetta fyri at børnini kunnu vera í bólki eftir sínum aldri. Ætlanin er nú, at hvør bólkur skipar fyri tveimum trimum - túrum, spølum ella tiltøkum í tíðarskeiðinum, sum hava júst ávísa menningarøkið fyri eyga. Eisini setur hvør stova sær mál, hvussu tey í gerandisdegnum við samling og spæli annars kunnu vera við til at menna børnini á ymisku økjum. Hetta tryggjar, at starvsfólk mæta tí einstaka barninum, júst har barnið er.

Í Fjallafípuni er bólkaarbeiði í hvørji stovu sær, meðan vit arbeiða fram ímóti at skipa bólkaarbeiði sum samstarv ímillum báðar stovurnar.

Vit leggja eisini dent á, at hóast eitt evni er fyri 2 mánaðir hvørja ferð, arbeiða vit við øllum evnum. Tað merkir bert, at eitt evni er serliga í fokus í senn.

Ígjøgnum eitt ár kunnu vit eftir hesi ætlan kava djúpt niður í hvørt menningarøki. Eftir hvørt ár flyta vit tey ymisku menningarøkini, so tey ikki fella á somu árstíð hvørt ár.

Hetta er menningarætlanin fyri 2014

Januar og februar	Máslig menning
Mars og apríl	Mentan og virði
Maj og juni	Kroppur og rørsla
Juli og august	Náttúrutilvitan
September og oktober	Sosialir førleikar
November og desember	Persónligir førleikar

Menningarætlan í gerandisdegnum

Fyri at gera menningarætlanina meira ítøkiliga fyri bæði starvsfólk og foreldur, hava vit sett orð á, hvat vit gera í gerandisdegnum. Hetta er eitt brot av øllum tí, sum hendir.

Sosialir førleikar

Tað er týðningarmikið at menna tað einstaka barnið til at hava góðar sosialar førleikar. Tað hevur týðning fyri, hvussu barnið klárar seg seinni í lívinum. Tað er umráðandi at læra teir sosialu spælireglurnar, vísa virðing fyri hvør øðrum – empati. Við at tann vaksni setur orð á kensturnar hjá børnunum, skilja børnini betur tørvin hjá hvør øðrum.

0-3 ár

- Børnini eru við í samling
- Arbeiða í smærri bólkum
- Stuðla teimum í at styrkja vinabond

3-5 ár

- Styrkja vinaløg
- Virða hvør annan
- Læra sosialar spælireglur

5-7 ár

- Vinaløg
- Sosialar spælireglur
- Vera við í felagsspølum
- Samling, læra at vera ein partur av felagsskapinum.

Hví gera vit tað, vit gera?

Endamál: At menna hvørt einstakt barn á sínum støði innan sosiala menning. Fyri at barnið skal læra at føra seg fram saman við øðrum – læra tær sosialu spælireglurnar. At bíða eftir hvør øðrum, at standa í rað, at laga seg til hvør annan, at samstarva.

Fyri at skapa umhvørvi, har tað einstaka barnið trívist og mennist og fær góðar vinir.

Mentan og virði

Við støði í barnamentan vilja vit menna barnið til at kenna mentanartiltøk og serligar dagar annars. Alt frá grækarismessu til jólaaftan hevur týdning fyri mentanarligu menningina hjá barninum.

0-3 ár

- Læra barnið um høgtíðir, jól, páskir o.s.fr.
- Arbeiða við fløggum, tjøldrúm o.a. alt eftir árstíðini
- Læra føroyskar barnasangir

3-5 ár

- Føroyskur dansur
- Summar Festivalur, Norðoyastevna, Ólavsøka o.s.fr.
- Trøllapætur

5-7 ár

- Okkara býur og aðrir býir og onnur lond
- Fløgg – Merkið og onnur fløgg
- Fuglalív

Hví gera vit tað, vit gera?

Endamál: At stimbra og menna vitanina hjá barninum um mentan og tónleik, bæði í nærumhvørvinum og við útgangsstøði í barnamentan. Fyri at læra børnini góðar vanar og siðir, og kenna virðini í egnum landi.

Náttúrutilvitan

Tað hevur stóran týdning fyri menningina hjá børnunum, at tey eru nógv úti í náttúruni. Um vit tilvitað nýta náttúruna í tí námsfrøðiliga arbeiðinum, læra vit børnini at hava virðing fyri náttúruni. Gjøgnum spæl og áhugamál hjá børnunum geva vit teimum upplivingar í náttúruni í øllum árstíðum. Vit vilja, at náttúran skal vera ein natúrligur partur av okkara gerandisdegi.

0-3 ár

- At vera túrar í náttúruni

- Sansa tær ymisku árstíðirnar
- Læra um djór, hund, kettu, fuglar, lomb, dunnur o.s.fr.

3-5 ár

- Læra um veðrið
- Læra um gróður og at kenna plantur
- Djór

5-7 ár

- Ganga túrar, tosa og kenna
- Hvussu eita blómurnar, fuglar, fiskar, smákykt
- Fjöllini í Klaksvík
- Verja náttúruna/dálking

Hví gera vit tað, vit gera?

Endamál: At menna vitan og uppliving av náttúruni og forvitni hjá barninum. At geva barninum eina ábyrgdarkenslu fyri náttúruni og umhvørvinum.

Máslig menning

Vit hava nógvar móguleikar at skapa rúm fyri málmennning hjá børnunum. Tá vit arbeiða innan hetta øki, flætta vit alt saman við okkara arbeiðsamboði TRAS. TRAS er eitt eygleiðingartilfar, sum hjálpir starvsfólkunum til betur at síggja styrkir og veikleikar í málinum og málfatanini hjá barninum.

0-3 ár

- Seta orð á tað, sum vit gera í gerandisdegnum
- Lesa søgur
- Syngja og ríma og ramsa við børnunum

3-5 ár

- Sangspøl
- Syngja og ríma og ramsa við børnunum
- Munnvenjingar, við súgvipípu, sápubløðrum o.ø.

5-7 ár

- Lesa søgu (tosa um søguna aftaná)
- Syngja og ríma og ramsa
- Munnvenjingar – ballónir
- Bókstavir og tøl
- Spæliskriving

Hví gera vit tað, vit gera?

Endamál: At menna málið, og at barnið skal menna sína másligu fatan og framburð. At barnið skal læra at brúka málið til at siga frá kenslum, tankum og tørvi og at samskifta við onnur.

Kroppur og rørsla

Tað er týdningarmikið, at børnini fáa eitt stimbrandi umhvørvi at vaksa upp í. At vera kropsliga væl fyri hevur alstóran týdning, um barnið skal trívast og mennast á øllum økjum. Barnið má fáa móguleikar fyri rørsluligum avbjóðingum inni sum úti. Tað er gott fyri barnið at fara túrar omaneftir og niðaneftir, renna, rulla og leypa frá steini til stein í ánni. Innan hetta øki brúka vit nógv venjingar, sum eita "sansaintegratiónsvenjingar" (SI).

0-3 ár

- Stuðla barninum í at grulva, ganga
- Perla, tekna, eta og drekka
- Seta orð á likamslutir

3-5 ár

- Læra um mannakroppin
- Ganga á ósløttum
- Kenna, hvat er sunt og ósunt
- Verja sín kropp – seta mørk

5-7 ár

- Læra um mannakroppin
- Kenna og tosa um kenslur genta/drongur
- Ganga í ójøvnum lendi
- Felagsspøl og rørsuspøl

Hví gera vit tað, vit gera?

Endamál: At hvørt barn lærir at kenna og brúka sín kropp rætt. At barnið verður tilvitað um, hvat er sunt og gott. At tað er stuttligt at røra seg, og at barnið kennir síni persónligu mørk.

Persónligir førleikar

Persónlig menning er alt innan samleika, sjálvsálit og sjálvvirði; hvør eri eg, hvussu síggi eg út, at tora at standa fram og siga nakað framman fyri hinum, duga at lata seg í, fara á wc, at uppliva nýggjar avbjóðingar, uppliva egin mørk, at samskifta og vera saman við øðrum o.a.

0-3 ár

- Sjálvbjargni eftir førimuni
- Styrkja sjálvsálit og sjálvvirði
- Læra at seta orð á kenslur

3-5 ár

- Læra at lata seg í klæði
- Læra at taka ábyrgd fyri sínum egnu klæðum
- Lurta, meðan onnur tosa, og tora at tosa, meðan onnur lurta

5-7 ár

- Børnini hava sjálv samling
- Læra at stíga fram
- Sjálvbjargni
- Ábyrgd fyri sínum egna, skuffu, pláss, persónligum klæðum
- Hvør eri eg og mín familja

Hví gera vit tað, vit gera?

Endamál: At menna hvørt einstakt barn á sínum støði, so at barnið kennir seg sum nakað serligt. Fyri at menna sjálvvirði, sjálvsálit, sjálvskenslu og sjálvbjargni. Eisini at síggja og stuðla tí, sum barnið er sterkt í.

Framtíð

Arbeiðið við menningarætlanini verður dagført javnan. Fast á hvørji starvsfólkafundarskrá er menningarætlanin, har starvsfólkini skulu seta sær mál og eftirmeta. Eisini skifta vit av og á orð um, hvussu tað gongur og um tað er tørvur á størri ella smærri broytingum.

Tað er ein daglig avbjóðing at kenna øll børnini og teirra tørv á menning. Tí vilja vit framhaldandi halda okkum til at arbeiða við menningarætlanini, tí vit síggja tað sum eitt gott amboð í hesi avbjóðingini.